

MINISTERIE VAN ONDERWIJS, CULTUUR EN WETENSCHAP

Nr. WJZ/2004/2790 (3763)

(Hoofd) Afdeling

DIRECTIE WETGEVING
EN JURIDISCHE ZAKEN

Nader rapport wetsvoorstel
Vereenvoudiging bekostiging VO

Den Haag, 10 maart 2004

Blijkens de mededeling van de Directeur van Uw kabinet van 18 november 2003, No. 03.004702, machtigde Uwe Majesteit de Raad van State zijn advies inzake het bovenvermelde voorstel van wet rechtstreeks aan mij te doen toekomen. Dit advies, gedateerd 12 januari 2004, No.W05.03.0471/III, bied ik U hierbij, mede namens mijn ambtgenoot van Landbouw, Natuur en Voedselkwaliteit, aan.

De Raad van State geeft U in overweging het voorstel van wet te zenden aan de Tweede Kamer der Staten-Generaal, nadat met de door de Raad genoemde punten rekening zal zijn gehouden.

1. In artikel 84 van de Wet op het voortgezet onderwijs (WVO) wordt in het wetsvoorstel alleen het tweede lid aangepast. In het eerste lid is geregeld dat er bij algemene maatregel van bestuur grondslagen voor de omvang van de formatie van diverse personeelscategorieën moeten worden vastgesteld. In het nieuw voorgestelde tweede lid wordt (evenals dat in het huidige tweede lid het geval is) daar deels een nadere invulling aan gegeven. De overige grondslagen waar de Raad naar informeert, zijn te vinden in het derde en vierde lid van artikel 84, die in dit wetsvoorstel niet worden gewijzigd.

2, 4 en 5. De Raad verzoekt om voor een aantal van de voorgestelde maatregelen de memorie van toelichting aan te vullen. Het betreft dan met name de gevolgen voor de scholen van de afzonderlijke maatregelen. Over de door de Raad daarbij gemaakte opmerkingen wordt het volgende opgemerkt.

Ad 2. Het verwerken van opslagen in de verhouding leerling/ bekostigd personeel betreft, anders dan de Raad kennelijk meent, slechts een rekenkundige omzetting die als zodanig geen herverdeeleffecten tot gevolg heeft. Overigens betreft het geen wijziging van de gemiddelde personeelslast, maar een wijziging van de verhouding leerling/bekostigd personeel.

AAN DE KONINGIN

Ad 4. De grotere instroom van zij-instromers is juist één van de aanleidingen om de leeftijdscorrectie af te schaffen. Zij-instromers worden over het algemeen niet via het reguliere carrièrepad van de beginnende leraren (op basis van functie) ingeschaald, maar op basis van hun eigen arbeidsverleden.

De verwachting is dat oudere leraren niet op grotere schaal vervroegd uit zullen treden. Schoolbesturen die door de vereenvoudiging van de bekostiging meer dan 1,5% minder bekostiging ontvangen, vallen onder de overgangsregeling en krijgen een budget waardoor zij mensen in dienst kunnen houden.

Het lerarentekort laat zich het meest voelen op scholen die een stijgend leerlingenaantal hebben. Juist deze scholen hebben baat bij de overgang op kalenderjaarbekostiging, waardoor de bekostiging sneller op het niveau van het aantal leerlingen is. Daardoor hebben zij meer ruimte om jonge leraren in dienst te nemen.

Ad 5. Er is niet vaak een beroep gedaan op de groeiregeling praktijkonderwijs. Daarnaast gaat het om een onderwijssoort waar leerlingen slechts mogen instromen na indicatiestelling. Er is dus geen sprake van een autonome groei.

Aan de oproep van de Raad om op de genoemde punten de memorie van toelichting aan te vullen, is gehoor gegeven. Er moet wel aan worden toegevoegd dat het gaat om een pakket aan maatregelen. De scholen zullen niet de gevolgen van elke maatregel afzonderlijk voelen, maar de gevolgen van het totale pakket. Een school kan er op grond van de ene maatregel op achteruit gaan, maar kan er evengoed op grond van een of meer andere maatregelen op vooruit gaan. Deze nuancering is naar aanleiding van het advies van de Raad ook in de memorie van toelichting opgenomen.

3. Het percentage dat wordt gehanteerd bij het in aanmerking komen voor de overgangsregeling, is tot stand gekomen na overleg met de leden van het Bestuurlijk Overleg Voortgezet Onderwijs. Het is gebaseerd op voorlopige berekeningen van de gevolgen voor de scholen in het voortgezet onderwijs (VO) van het totale pakket aan maatregelen.

Het bedrag dat wordt uitgetrokken om scholen die er meer dan 1,5% van hun voor het kalenderjaar 2004 berekende personele bekostiging op achteruit gaan, wordt in het eerste jaar afgeroomd bij de scholen die erop vooruit gaan. Gezien de genoemde voorlopige berekeningen wordt er vanuit gegaan dat voor die compensatie niet meer dan 60% van die vooruitgang nodig is. Zo gaan scholen die erop vooruit zullen gaan door de in het wetsvoorstel neergelegde vereenvoudiging van de bekostiging, er in het eerste jaar al op vooruit.

In geval van fusies wordt er vanuit gegaan dat de fuserende partijen onderling afspreken hoe met een overgangsbudget wordt omgegaan.

Indien een school wordt opgeheven, vindt er tussen school en rijksoverheid verrekening plaats van de rijksbijdragen die zijn verstrekt. Daarin zullen bedragen die in het kader van de overgangsregeling zijn verstrekt, worden betrokken.

6. De inrichtingen voor andere vormen van voortgezet onderwijs zijn per definitie geen scholen. Waar het dan wel om zal gaan, is niet tevoren aan te geven. Er is een grote verscheidenheid aan inrichtingen mogelijk. Afwijking van bestaande regelgeving voor VO-scholen is derhalve waarschijnlijk geboden. Aangezien nog in het geheel niet bekend is, wat voor soort "inrichtingen" in de toekomst op grond van artikel 61 zullen worden aangewezen, is het niet mogelijk aan te geven op welke punten afwijking zou moeten kunnen.

De toelichting op een op artikel 61 gebaseerde algemene maatregel van bestuur zal (conform Aanwijzing voor de regelgeving nr. 212) een verantwoording van de regeling bevatten, waar in een voorkomend geval ook een verantwoording van eventuele afwijkingen toe zal behoren.

7. Naar aanleiding van de opmerking van de Raad is de noodzaak tot gefaseerde inwerkingtreding nog eens gezien. Daarbij is geconcludeerd dat alle wijzigingen in feite zo snel mogelijk na publicatie van de wetswijzigingen in het Staatsblad in werking kunnen treden, mede gezien het feit dat in de inwerkingtredingsbepaling al is opgenomen dat de nieuwe bekostigingsbepalingen voor het eerst toepassing zullen vinden voor het kalenderjaar volgend op het kalenderjaar waarin die publicatie plaatsvindt. Als gevolg daarvan is de mogelijkheid tot gefaseerde inwerkingtreding uit het wetsvoorstel gehaald. Het advies van de Raad de wenselijkheid van die mogelijkheid toe te lichten, is dus niet meer opportuun.

Van de gelegenheid is gebruik gemaakt het wetsvoorstel te actualiseren en enige redactionele aanpassingen aan te brengen. Voorts is in het artikel dat de basis bevat voor een overgangsregeling, nu ook een basis gelegd voor de mogelijkheid tot het bij ministeriële regeling bepalen van de uitwerking van details bij die overgangsregeling. Tot slot is in het wetsvoorstel een artikel opgenomen om het mogelijk te maken dat niet voorziene problemen bij de invoering van de vereenvoudiging van de bekostiging in het VO snel kunnen worden opgelost.

Ik moge U, mede namens mijn ambtgenoot van Landbouw, Natuur en Voedselkwaliteit, verzoeken het hierbij gevoegde gewijzigde voorstel van wet en de gewijzigde memorie van toelichting aan de Tweede Kamer der Staten-Generaal te zenden.

De Minister van Onderwijs,
Cultuur en Wetenschap,

(Maria J.A. van der Hoeven)